

Dictadura Franquista i Transició Democràtica

Codi: 103956

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500258 Relacions laborals	OT	4	2
2500786 Dret	OT	4	2

Professor/a de contacte

Nom: Daniel Valles Muñoz

Correu electrònic: daniel.valles@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Daniel Valles Muñoz

Elisabet Velo Fabregat

Prerequisits

No és necessari cap requisit previ. S'aconsella repassar els continguts de les matèries històriques estudiades fins el moment, si s'escau.

Objectius

L'assignatura proporciona els coneixements teòrics relatius a la construcció del sistema polític, jurídic i social de l'Espanya durant la Dictadura franquista i la Transició democràtica.

Els objectius de l'assignatura, per tant, són:

- 1) Tenir coneixements teòrics de l'etapa corresponent a la Dictadura franquista i comprendre l'anàlisi dels fets històrics.
- 2) Conèixer les realitats passades com a mètodes d'investigació crítics.
- 3) Comprendre els conceptes jurídics així com les institucions creades en el marc de cadascuna de les etapes històriques objecte d'estudi.
- 4) Demostrar l'adquisició de coneixements teòrics a través de la reflexió escrita i oral.
- 5) Introduir els conceptes de tècnica legislativa perquè els alumnes millorin en l'ús de la terminologia jurídica.
- 6) Explicar els conceptes jurídics i sociològics de l'àmbit de la justícia transicional.

Competències

Relacions laborals

- Analitzar adequadament les situacions específiques de conciliació de la vida familiar i laboral, i aplicar la normativa corresponent.
- Comunicar i defensar un projecte oralment.
- Contextualitzar els esdeveniments socials des d'un punt de vista global (geogràfic, històric, econòmic, ecològic, sociopolític o cultural).
- Expressar idees o fets d'una manera clara i persuasiva.
- Identificar els fonaments de les principals àrees de relació jurídica i d'organització en el camp del treball humà.
- Identificar, analitzar i resoldre els problemes i les situacions complexes des d'una perspectiva interdisciplinària (econòmica, històrica, jurídica, psicològica, sociològica).
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip

Dret

- Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
- Contextualitzar les diferents formes de creació del dret en la seva evolució històrica i en la seva realitat actual.
- Demostrar que es comprèn el caràcter unitari de l'ordenament jurídic i la necessària visió interdisciplinària dels problemes jurídics.
- Demostrar que es té una consciència crítica en l'anàlisi de l'ordenament jurídic i el desenvolupament de la dialèctica jurídica.
- Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
- Identificar, conèixer i aplicar els principis bàsics i generals de l'ordenament jurídic.
- Integrar la importància del dret com a sistema regulador de les relacions socials.
- Ser capaç de generar coneixements, tenir iniciativa i creativitat, innovar i aportar noves idees.
- Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la situació comparant diferents convenis col·lectius i veient l'evolució històrica d'aquestes situacions.
2. Comunicar de manera persuasiva els punts de vista propis.
3. Comunicar i defensar un projecte oralment.
4. Conèixer els fonaments de les àrees jurídiques de les relacions laborals en el supòsit específic de les relacions laborals durant el franquisme i la transició.
5. Conèixer els mecanismes aplicables a cada situació.
6. Conèixer els mecanismes aplicables en cada situació.
7. Definir com els conceptes jurídics i l'acció de les institucions es gesten i operen dins de models culturals concrets, que són els que els fan intel·ligibles.
8. Demostrar un raonament reflexiu i crític: anàlisi, síntesi, conclusions.
9. Distingir críticament el dret en tots els seus àmbits (legislació, aplicació, etc.) i comparar-lo amb ordenaments jurídics d'altres èpoques i d'altres països.
10. Exposar l'evolució històrica i la regulació jurídica de la norma aplicable.
11. Expressar idees o fets d'una manera clara i persuasiva.
12. Interpretar els esdeveniments socials com mecanismes que incideixen en les normes i en les institucions jurídiques actuals.
13. Interpretar la dialèctica entre unitat i pluralitat del dret. Acceptar l'interdisciplinarietat com a concepció i com a instrument del dret.
14. Ser capaç de generar coneixements, tenir iniciativa i creativitat, innovar i aportar noves idees.
15. Treballar de manera autònoma.
16. Treballar en equip.
17. Treballar en equip: poder formar part de grups de treball i també coordinar-los i prendre decisions que afectin tot el grup.

Continguts

1. Antecedents del franquisme. Segona República. Guerra Civil.
2. La creació del '*Nuevo Estado*'. Interpretacions del franquisme i el falangisme dins els feixismes europeus.
3. Fase inicial del franquisme:
 1. Repressió
 2. Llei de Responsabilitats Polítiques
 3. Adoctrinament i escola
 4. Dona i gènere(s).
 5. Autarquia i pensament econòmic.
5. Fase 'desarrollista':
 1. Canvi econòmic, canvi polític?
 2. Els nous moviments obrers i la legislació laboral
 3. El TOP.
7. Final del franquisme i la transició democràtica:
 1. Moviments polítics democràtics (sindicats, església catòlica, Assemblea de Catalunya, moviment obrer i veïnal: especial referència a la lluita al Baix Llobregat).
 2. La Llei de Reforma Política
 3. La Llei d'Amnistia
 4. La Constitució de 1978 i el 23-F.
 5. Justícia transicional: definició i mesures, criteris de l'ONU.
 6. Llei de la Memòria Històrica i Llei de Reparació Jurídica de la Generalitat de Catalunya (2017).

Metodologia

La metodologia es divideix en dues parts. En la primera, els alumnes exposaran (individualment o en grups de tres, segons el nombre de matriculats) lectures acadèmiques sobre el règim franquista i la transició democràtica. Aquests articles es relacionen amb diferents moments històrics de la dictadura del General Franco, amb la repressió, la incautació de béns, el paper dels moviments socials com a catalitzadors del canvi cap a la democràcia, entre d'altres.

La segona part consisteix en la formació de "partits polítics" i, a partir de les exposicions anteriors en tant que "supòsits de fet", en la redacció d'una proposició de llei de memòria històrica, que proposi solucions als aspectes examinats, amb total llibertat en el contingut de la proposició. A més, els partits polítics també han de tenir el seu propi programa electoral. Amb aquesta activitat també s'introdueixen elements de tècnica legislativa que no s'estudien als Graus de Dret ni de Relacions Laborals. La creació de partits polítics permet a l'alumnat desenvolupar mecanismes de gestió de les discrepàncies per consensuar una postura comuna. La presentació de les proposicions de llei pels partits polítics i l'avaluació posterior s'ha dut a terme per els propis alumnes. Els mateixos alumnes han votat la proposició que més els hi ha agradat. El vot ha de ser numèric (0-10) i justificat, on només es pot assignar un número de valoració a cada una de les proposicions (per exemple no es poden votar dues proposicions amb un 9), i està vetat el vot de la proposició presentada pel seu propi partit. La proposició més votada pels alumnes és la que els seus proponentes han obtingut la millor qualificació.

Els professors impartiran sessions relatives als fets històrico-jurídics del franquisme i la Transició, introduiran les lectures, detallaran els conceptes més importants de tècnica legislativa i els aspectes teòrics i pràctics de la justícia transicional.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
DEBATS A L'AULA	5	0,2	3, 4, 11
EXPOSICIÓ PROFESSORS	7,5	0,3	1, 4, 6, 12, 15
INTRODUCCIÓ A LA TÈCNICA LEGISLATIVA	5	0,2	4, 11
TREBALL EN GRUP	5	0,2	4
Tipus: Supervisades			
DOCUMENTACIÓ I BIBLIOGRAFIA	7	0,28	1, 4, 12, 15
TREBALL INDIVIDUAL	8,5	0,34	1, 4, 6, 11, 12, 15
TUTORIES INDIVIDUALITZADES I LECTURES ORIENTADES	7	0,28	1, 4, 11, 15
Tipus: Autònomes			
CERCA D'INFORMACIÓ	10	0,4	1, 4, 6, 12, 15
ESTUDI PERSONAL	40	1,6	1, 4, 6, 12, 15
ORGANITZACIÓ MATERIALS	10	0,4	1, 4, 6, 12, 15
PREPARACIÓ EXPOSICIONS	40	1,6	1, 4, 6, 11, 12, 15

Avaluació

S'aconsella als/les estudiants el seguiment de l'avaluació continuada amb assistència a classe (mínim del 80%) i realització de les activitats programades al llarg del curs (exposicions orals a l'aula, lectures, conferències, creació de partits polítics, etc.). Està previst un examen com a reavaluació per als estudiants que no superin l'avaluació continuada.

Els alumnes hauràn d'exposar a classe un article d'un tema concret del temari, que serà assignat durant els primers dies de classe. Un grup de dos/tres alumnes haurà de llegir aquest mateix article i haurà de fer preguntes als alumnes que exposin oralment l'article. Serà evaluable tant l'exposició oral com les preguntes realitzades pel grup d'alumnes.

Els alumnes s'hauran d'agrupar per grups i crear un partit polític (redacció d'estatuts, programa electoral, etc) amb el que haurà de redactar una proposició de llei que millori o solucioni un problema de justícia transicional dins de l'actual ordenament jurídic de l'Estat Espanyol.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
AVALUACIÓ DE LES EXPOSICIONS ORALS	40%	2	0,08	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16
DEBATS A L'AULA	20%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

Bibliografia

Obligatòria:

José BABIANO (Ed.) *Del hogar a la huelga. Trabajo, género y movimiento obrero durante el franquismo*, Madrid, Los Libros de la Catarata, 2007.

Eider DE DIOS FERNÁNDEZ, "Domesticidad y familia: ambigüedad y contradicción en los modelos de feminidad en el franquismo" en *Feminismo* 23 (2014).

Maria Jesús ESPUNY TOMÁS, "Aproximación histórica al principio de igualdad de género (II): el empleo femenino después de la guerra" en *Iuslabor* 1 (2007).

Maria Jesús ESPUNY TOMÁS, "Aproximación histórica al principio de igualdad de género (III): las Reglamentaciones de trabajo, observatorios de la desigualdad" en *Iuslabor* 2 (2007)

Maria Jesús ESPUNY TOMÁS, "Aproximación histórica al principio de igualdad de género (y IV): de la Ley de contrato de trabajo de 1944 a las últimas disposiciones franquistas" en *Iuslabor* 1 (2008).

Recomanada:

Carme MOLINERO, Pere YSÀS, *Productores disciplinados y minorías subversivas. Clase obrera y conflictividad laboral en la España franquista*, Madrid, Siglo XXI, 1998.

Carme MOLINERO, Pere YSÀS, *El règim franquista. Feixisme, modernització i consens*, Vic, Eumo Editorial, primera edició, 1992.

Carme MOLINERO RUIZ, "Silencio e invisibilidad: la mujer durante el primer franquismo" en *Revista de Occidente* 223 (1999).

Carme MOLINERO RUIZ, "Mujer, represión y antifranquismo" en *Historia del presente* 4 (2004).

Carmen SARASUA/Carme MOLINERO, "Trabajo y niveles de vida en el franquismo: un estado de la cuestión desde una perspectiva de género" en *Working Papers* (UAB). Unitat d' Història Econòmica 3 (2008).

Daniel VALLÈS MUÑO, "La privación de la libertad de los homosexuales en el franquismo y su asimilación al alta de la Seguridad Social, *Iuslabor* 1(2017).

Daniel VALLÈS MUÑO, "El TEDH no cuestiona la Ley de la Memoria Histórica, pero podría", *Indret* 4 (2015).

Daniel VALLÈS MUÑO, *Les reparacions econòmiques pels danys derivats de la guerra civil española*, tesi doctoral. Pot consultar-se al repositori.upf.edu/handle/10230/20496.

Programari

Cap.